

САВЕТОВАЊЕ О ОДГОВОРНОСТИ О ИНФОРМАТИВНОЈ ДЕЛАТНОСТИ

Правни факултет у Загребу — Центар за стручно усавршавање и сарадњу са удруженим радом, Правни факултет у Сплиту — Семинар за самоуправљање, у сарадњи са Секретаријатом за информације Извршног вијећа Сабора СР Хрватске, под покровитељством Републичке конференције ССРНХ, организовао је 19, 20. и 21. октобра 1978. године, у просторијама Дома ЈНА у Сплиту, Саветовање о одговорности у информативној делатности.

На Саветовању се окупило више од 200 учесника, међу којима више истакнутих правника, новинара и политичких радника из целе земље који су на пленарним седницама и у току рада појединих секција расправљали о темама: информисање у удруженом раду, правна одговорност у информативној делатности, друштвена функција информације (социолошко-политички аспект), одговорност новинара, међународна размена информација, и информатика. На Саветовању је поднето шездесетак реферата који ову проблематику третирају са врло различитих аспеката — правног, политичког, социолошког — и који су објављени у Зборнику Саветовања о одговорности у информативној делатности (Загреб 1978.), а очекује се и објављивање Зборника II који би обухватио накнадно поднете реферате и радове.

Тематика одговорности у информативној делатности и у вези информисања уопште, сигурно је једна од најактуелнијих тема када је реч о изградњи и развијању нашег самоуправног социјалистичког политичког система, посебно када се има у виду да само субјект који је благовремено и објективно информисан може слободно одлучивати о свим питањима која су му од интереса као појединцу, грађанину и радном човеку. Отуда свака расправа или озбиљнији разговор о информисању и одговорности свих фактора у овом процесу не може, а да у мањој или већој мери, не дотакне поједина питања о неким појавама, односима и кретањима нашег друштва. У том смислу је, мада се у полемикама и „оштријим“ дискусијама није оскудевало, Саветовање у Сплиту потврдило да је процес информисања битни и саставни део самоуправних друштвених токова и да се у овим процесима у великој мери рефлектују, не само позитивна кретања и трендови, већ и одређене недоследности и слабости нашег развојног динамизма.

Друштвена, политичка и идеолошка функција информисања изражена је, пре свега, у томе коме су одређене информације намењене и у којој мери је субјект у стварној могућности да њима делотворно располаже. Отуда се поред питања права на информисаност и на информисање, поставља и питање одговорности оних субјеката и фактора који се налазе у ситуацији да „контролишу“ изворе информација, било као радници у информативној делатности (новинари, извештачи), било као субјекти који располажу посебним овлашћењима у погледу селекције и презентирању информација.

У дискусијама и разговорима дотакнут је велики број разних питања. Тако, на пример, било је мишљења да проблеми у информисању настају, између осталог, и због тога што се ово значајно и сложено подручје није у довољној мери нормативно регулисало, па долази до појава субјективизма у почашању појединих учесника у информационом процесу (тако се, рецимо, пословна тајна протеже на врло широка подручја и служи као параван за скривање и манипулацију информацијама, а што би се могло избећи нормативним прецизирањем). Са друге стране, питања везана за информативну делатност су релативно касно постала предмет закочодавног интересовања, па поједине републике нису регулисале ове односе посебним прописима.

Као питање од посебног значаја истакнуто је и питање „подруштвљавања“ средстава масовних комуникација и информисања, као процес чија пуна реализација тек предстоји, па је борба за подруштвљавање средстава информисања истовремено и борба против „приватизације“, односно, превеликог или одлучујућег утицаја појединаца или група у овом домену.

Кључно, истакнуто је да се процеси информисања треба све више да развијају као део самоуправног политичког система, као процеси који ће допринети даљем развијању самоуправних и демократских односа, а да истовремено не буду у „надређеној“ нити „подређеној“ позицији у нашем друштву, већ да објективном и критичком информацијом, и анализама у пуној мери преузму свој део задатака и одговорности у даљем развоју и изградњи нашег самоуправног социјалистичког друштва.

др Стеван Лилић